

Stanislav Komárek

ČLOVĚK A ZVÍŘE

Dichotomie „člověk“ – „zvíře“, v níž druhá kategorie zahrnuje celé pandemonium od trepek po šimpanze, je velmi málo šťastná (je to trochu jako dělit lidské artefakty na „lampy“ a „věci“) a operace s ní jako se samozřejmostí ze strany některých humanitních vzdělanců budi právem ze strany biologů rezervovanou distancí (ti zase propadají opačnému omylu vidět v člověku „nahou opici“, od ostatních sotva odlišnou, jako například Morris, 1968). Je zajímavé se podívat i na etymologickou stránku termínů pro subhumánní živočichy: starořecké *zoon* souvisí se *zoe*, život, latinské *animal* a jeho analoga v živých jazycích je odvozeno od *anima*, duše. Německé *Tier* (od stejného základu jako angl. *deer*, řec. *thér* či staroslov. *zver'*) znamenalo původně samici lovné zvěře a podnes se tímto slovem v německé myslivecké hantýrce označuje laň. Zmíněný kmen *zver'*, značící větší divoce žijící zvíře obecně, se vyskytuje ve všech slovanských (i baltických) jazycích a z něj pochází i české „zvíře“. Ve staré češtině mělo stejný význam, jako má dnes slovo „hovado“ (výraz pro domestikanta byl pitomé hovado), které bylo rozšířeno na velká domácí zvířata z všeslovanského výrazu pro hovězí dobytek (staroslov. *gove(n)/do*) a dnes se používá už pouze jako nadávka. Zároveň se jaksi cítí, že slovo „zvíře“, vztažované ve filosofujících diskurzech podobně jako německé *Tier* na všechny živočichy (toto slovo, původně